

Müstağrip Aydınlar Yüzylında, Hikmeti kuşanmış, Sükut Makamında Konuşan Bir Güzel Adam: Akif Emre

Akif Emre'nin çok titiz hatta müşkülpesent olduğunu söyleyenlere katılıyorum. Her olaya mutlaka eleştirel bir gözle bakardı böyle bir refleksi vardı. Kötümserlik anlamında değil ama "hayalperest olmayalım, hamaset bizim işimiz değil onu yapan da bol zaten" derdi. Bardağın dolu tarafı zaten malum, boş tarafını da görelim ve ona göre planlamamızı yapalım doğru tespit doğru planlama getirir anlamında bir yaklaşımı vardı.

Mehmet Bulayır

Bir biyografi yazmak kolaydır, kronolojik bir metindir nihayetinde. Ancak söz konusu kişinin örnekliliği üzerine konuşacaksınız hele de bu kişi size rehber olmuş bir kişiye, işiniz daha da zor olacaktır. Akif Emre ile ilgili vefatından sonra birkaç kez kalemi elime aldığım oldu, ancak her defasında hüznüm, çabama galip geldi. Sonrasında ise ne yazdıysam eksik buldum. Fazlasına ise o razı olmazdı. Bize bıraktığı en önemli miras ölçülü olmak ve hakkaniyete sadık kalmaktır. Sonra bakarız diye hep erteledim yazmayı. Ancak Akif abi ile bir kez bile aynı sofraya oturmamış, göz göze dahi gelmemiş, dahası onun düşünce dünyasına yabancı, yaşarken adını duyunca yüzünü ekşittiği insanların sayfalarca metnini (methiyesini) okuduktan sonra, kuruluşunda emeğimiz olan MMG'nin Akif Emre'yi anma çağrısına ilgisiz kalmak, bizatihi Akif abiye haksızlık olacak diye düşündüm.

Onu ilk tanıdığımda, üniversite ikinci sınıf öğrencisiydim yıl 1981. Aynı okul ve aynı bölümdeydik. Yıldız Üniversitesine bağlı (o zamanlar adı İstanbul Devlet Mühendislik Akademisi idi) Vatan Mühendislik Fakültesi Makina bölümü. Ben ikinci sınıfa devam ederken o mezun olmaya çalışıyordu. Neden Mühendislik fakültesini tercih etti bilmiyorum, sormadım da. Belki o da benim gibi öğretmeninin tavsiyesine uymuştur. Doğrusu kader demek sanırım, geçelim. Ama asla mühendislikte gözü olmadı, hiç yapmadı da zaten. Mehmet Güney abinin deyimiyile İstanbul'a geldiğinde bütün doğu ve batı klasiklerini lise yıllarında yalayıp yutmuş, kuşağından bir, hatta birkaç adım önünde bir entelektüel birikime sahipti. Kayseri'de amcasının da etkisiyle İslami camiaların içinde büyümüş, dolayısıyla İstanbul'da hiçbir araya kapılmadan, savrulma yaşamadan, MTTB ve sonrasında Akıncılar hareketi içinde yerini almıştı. Yine o yıllarda Mehmet Güney abiden rivayetle, Akıncılar'ın sloganlarını, bildirilerini yazan, perde arkasındaki basın sözcülüğünü, yapan da oydu.

Fotoğraf: Akif Emre, Tayland Patani arşivinden

Bizim tanıştığımız yıllarda mezuniyeti akabinde Yeni Devir gazetesinde yazıyor, aynı zamanda Maveria dergisinin İstanbul temsilciliğini yapıyordu. Kalem, dilinden daha akıcı ve güçlüydü. Sonraki yıllarda, dili biraz çözülse de kalem her daim daha güçlü oldu. Öğrenci evinde beraber kaldığımız zamanlar da evde iken odasına çekilir, saatlerce kitap okur, yemek sonrası çok az bizimle oturur ve sorulmayınca konuşmaz, sorulara ise kısa cevaplar verir, lafı uzatmayı sevmezdi.

Seksenli yıllarda hepimiz gibi o da İran İslam devriminden etkilendi. Ancak bazılarının dediği gibi asla "İrancı" olmadı. Birlikte aynı öğrenci evinde kaldığımız bir gün İran devriminin lideri Humeyni'nin İslam Ekonomisi adında bir kitabını almıştım. Evde bir köşeye çekilmiş okurken sessizce geldi, sakince elimden aldı ve imam Ebu-Yusuf'un Kitab'ul Haraç isimli kitabını verdi, "önce bunu oku", dedi. O ne o zaman ne de hayatının herhangi bir döneminde "İrancı" olmadı. Hatta dahası İslamcı kelimesinden de pek hoşlanmazdı. Evet son tahlilde biz İslamcıyız, ümmetçiyiz derdi, ancak bu ekleri yapay suni, zorlama bulur, kullanmak istemezdi. Son kitabı, ki yayınlamak vefatından sonraya nasip oldu. Bu

Bizim tanıştığımız yıllarda mezuniyeti akabinde Yeni Devir gazetesinde yazıyor, aynı zamanda Maveria dergisinin İstanbul temsilciliğini yapıyordu. Kalem, dilinden daha akıcı ve güçlüydü. Sonraki yıllarda, dili biraz çözülse de kalem her daim daha güçlü oldu.

çerçevede bir kitap olmasına rağmen, yayıncısı Mustafa Kirenci onun bu hassasiyetini bildiğinden olsa gerek adını, "Mustağrip Aydınlar Yüzyılı" koymuş.

Akif Emre, Müslüman bir aydın olarak ne yaşadığında ne de yazılarında, hayatı boyunca ehli sünnetin ana güzergahından hiç ayrılmadı. Bugün bazılarının takıntı yaptığı şekilde selefi tekfirci yaklaşımlara ya da mezhep anlayışını daraltan, "bizden ötesi tuğyan" havasında diğer mezhepleri yok sayan, "mezhepçi" yaklaşımları hiçbir zaman benimsemedi, onlara pirim vermedi. Bosna'dan Doğu Türkistan'a, Habeşistan'dan Keşmir'e. Afganistan'dan Mora'ya bütün Mazlum Müslüman coğrafyaya ve oluşumlara gönülden bağlıydı. Çağdaş bir seyyah gibi ve ağırlıklı olarak İslam coğrafyasını gezdi ve yazdı. Mehmet Güney abinin tanıklığıyla, Afganistan cihadı esnasında ziyaret ettiği Afgan da tanıştığı Doğu Türkistanlı küçük çocuklarla, bir vesileyle Türkiye'de Üniversite öğrencisi olarak karşılaşınca. Onları hasretle kucaklamış. "Doğu Türkistan'ın balaları büyümüş" diyerek sevincini göstermiş.

Akif Emre Aliya ile röportaj yapan ilk Türk gazetecidir. O yıllarda Kanal 7 dış haberler editörüyüdü. Ona "bilge kral" derdi, Aliya yakışan bir tanımlama. Bugün yeni kuşaklarda Aliya'ı bu sıfatla tanıyor. Aliya ve sonrasında da Bosna ve balkanlarla ilgisini hiç kaybetmedi, Bu gün Fetöye en çok küfredenlerin Fetullah Hoca efendi güzellemesi yaptığı yıllarda Fetullah'ın kitabını Makedoncaya tercüme etmek için fikrini soran Adnan İsmaili'ye o adamdan uzak durun" demiştir.

Akif Emre, Akabe Yayınları'nda, İnsan Yayınları'nda, Küre yayın-

Fotoğraf: Akif Emre, Tayland Patani arşivinden

larında editörlük, yeni şafak gazetesinde yayın yönetmenliği ve ömrünün son dönemine kadar yazarlık, dünya bülteni web portalında yayın yönetmenliği yaptı, belki buraya bir mim koymalıyım. Çünkü bu bültenle tutkuya bağlıydı, çok emek vermişti, Akif Emre'nin tarihe, dünyaya, habere olaylara bakış açısının en bariz tebarüz ettiği bir mecra idi burası. Mesela asla burada magazine popüler kültüre tüketim malzemesi olacak bir habere rastlayamazdınız. Bir Müslüman topluluğun lehine manipülasyon yaklaşımı, ya da aleyhine küçümseyen bir ima göremezdiniz. Siyasi politikaları tarafgirlik refleksiyle alkışlayan ya da sırf muhalefet olsun diye muhalefet eden, hakaret içeren bir medya diline izin vermezdi. Mesela hükümetimiz ile Eset rejimin arasının iyi olduğu yıllarda Dünya Bülteni'nde Suriye ihvanı ile ilgili yapılan bir haberin kaldırılması ya da yumuşatılması konusunda yukarıdan yapılan telkine, şiddetle karşı koyduğuna onu ziyaretim sırasında şahit olmuştum. Gündelik politikaya malzeme üretecek, taraftarlık ya da muhaliflik anlamında katkı verecek yazılar yazmazdı, sohbetlerimizde de bu konu açıldığı zaman yüzünü ekşitirdi. Onun bize miras kalan vasiyeti olabilecek önemli bir cümlesi de şudur: "Bir insanın

Hayatım boyunca Akif Emre'den aldığım o ilk dersi hiç unutmadım. Nitekim uzun yıllar matbaacılık ve yayıncılık sektörüne değişik kademelerde hizmet ettikten sonra 2013 yılında ticari nedenlerle mesleğe veda etme kararı aldığım da ve sonrasında, İstanbul Ticaret Üniversitesinde öğretim görevlisi olma niyetimden kendisine söz açtığımda "Bunun için yeterli hazırlığın var mı? Akademi reel olandan başka bir şeydir" demişti.

hakkaniyetini/kalitesini güçle kurduğu ilişki belirler. Kendinize dikkat edin" Dünya Bülteni onun yarım kalmış rüyasıdır. Bize detayını anlatmadı, ama üzgün olduğunu biliyorum. Zaten kişisel problemlerinden bahsetmekten hoşlanmazdı. Bir kez bile herhangi bir nedenle insani, dünyevi dertleri konu ederek şikayetçi olduğuna şahit olmadım.

Sanırım 2005 yılıydı kadim dostum, okul arkadaşım Adem Girgin ziyaretime geldiğinde hoşbeşten sonra Adem'in "Biz niçin Akif Emre abiden daha fazla istifade etmiyoruz?" sorusu üzerine uzun bir istişareden sonra, altı arkadaşımız adına (sonradan iki arkadaşımız daha bu halkaya dahil oldu) Ademle birlikte abiyi ziyarete gittik. Bir dönem birlikte aynı çorbaya kaşık sallamış, aynı duaya âmin demiş, aynı sevince gülmüş, aynı hüznü ağlamış kardeşleri olarak hayatın hayhuyu içinde savrulduğumuzu, onun himmetine ihtiyacımız olduğunu ifade ederek. Abiliğin devredilemez ciro edilemez bir sorumluluk olduğu dan bahisle hiç değilse ayda bir kez, bize zaman ayırmasını rica ettik. Doğrusu tahminimizde daha kolay kabul etti. Bu buluşmalar, o yıldan itibaren bazen ayda bir, bazen iki ayda bir ancak asla ara vermeden, her seferinde başka bir arkadaşımızın evinde toplanarak Akif abinin vefatına kadar devam etti.

Akif Emre'nin çok titiz hatta müşkülpesent olduğunu söyleyenlere katılırdım. Her olaya mutlaka eleştirel bir gözle bakardı böyle bir refleksi vardı. Kötümserlik anlamında değil ama "hayalperest olmayalım, hamaset bizim işimiz değil onu yapan da bol zaten" derdi. Bardağın dolu tarafı zaten malum, boş tarafını da görelim ve ona göre planlamamızı yapalım doğru tespit doğru planlama

getirir anlamında bir yaklaşımı vardı. 1986 yılında Asır Kitap Kulübü'nü kurmaya karar verdiğimizde sabık şerikim, sevgili dostum Mehmet Saraç'la birlikte Akif abi ile istişare etmeye gittik. Daha önce görüştüğümüz yayıncılar dahil herkes "Çok güzel, pek muvafık, yürüyün gençler kim tutar sizi" tarzında bize gaz vermişken. Arkadaşlar iyi düşündünüz, ölçtünüz tartınız mı? Hesabınız kitabını düzgün mü? Bu neticede bir ticaret memleketinde okuma yazmanın artması için gösterdiğiniz çaba önemli, ama bu işin sosyal tarafı bir de işletme tarafı var dikkat edin" demiş, biz de her zaman ki Akif abi işte yine olumsuz tarafını işaret ediyor biz işimize bakalım, dedik. Netice de aradan bir yıl geçmeden ticari olarak duvara toslayıp, işimizi tasfiye etmek zorunda kalmıştık. Asır Kitap Kulübü ayrı bir yazının konusu olacak kadar hem bizim kişisel serüvenimiz hem de bizim mahallemizin yayıncılık tarihi açısından önemli tecrübeler barındırıyor. Geçelim. Akif Emre'nin yukarıda yazdığım örneklerde de anlaşılacağı üzere muhalif kişiliğe sahip bir yazar olduğu, yaygın bir kanaattir. Ben eleştirel bakış açısına sahip bir yazardı, demeyi tercih ediyorum.

Hayatım boyunca Akif Emre'den aldığım o ilk dersi hiç unutmadım. Nitekim uzun yıllar matbaacılık ve yayıncılık sektörüne değişik kademelerde hizmet ettikten sonra 2013 yılında ticari nedenlerle mesleğe veda etme kararı aldığım da ve sonrasında, İstanbul Ticaret Üniversitesinde öğretim görevlisi olma niyetimden kendisine söz açtığımda "Bunun için yeterli hazırlığın var mı? Akademi reel olandan başka bir şeydir" demişti. Bu cevaba hiç şaşırmadım ve hiç te alınmadım. Tam ona yakışan, onu tarif eden bir cevaptı. Hakikatin hatırını her zaman dostun hatırından üstün tutmuştur. Sonrasında İnsan ve Medeniyet Hareketi Genel sekreterliği görevi söz konusu olduğunda yine ona gittim. Bu kez zor bir soru sormuş olmalıyım. Biraz düşündü. Sonra Mehmet Güney abinin kendisinden rivayetle sıklıkla tekrarladığı sözü söyledi "Bizim geçmişimizi değerli, itibarlı kılan şey samimiyetimizdir" dedi ve ilave etti "Bu çağrı, hizmet etmek için gençlere dokunmak için bir fırsattır. Ayrıca görev için ihtiyaç varsa orada olmak gerekir, bizim dava dediğimiz şey budur. Vefa da böyle bir şeydir"

Onunla ayda bir kez sekiz kişilik ekibimizle bir araya gelip yaptığımız okumalarda kitap kritiğinden arta kalan zamanlarda ülke ve dünya gündemi ile ilgili konuşurduk. Kişileri değil olayları; bugünü değil dün ve yarını

Fotoğraf: Akif Emre arşivinden

Ömrünü yayın faaliyetleri içinde, Müslüman bir aydın rikkatiyle, bir ayağı Anadolu da diğer ayağı ümmet coğrafyasını da her daim kıyamda bir aydın olarak tamamladı.

kapsayacak şekilde tarihi bir bakış açısıyla geniş zaman kipi kullanılarak konuşmayı tercih ederdi.

Bazı yazarların onun derviş tarafına vurgu yaptığını okumuşsunuzdur. Onların kastettiği manada klasik anlamda bir derviş değildi, ancak İskenderpaşa'dan beslendiği doğrudur, öğrencilik dönemlerinde o zamanların üniversite gençliği için çekim alanı olan pazar günleri ikindi namazları sonrası yapılan hadis sohbetlerinde buluşurduk. Bunun Akif abinin karakteri üzerinde olumlu anlamda katkı yaptığını, derviş sıfatını ona yakıştıracak sakinliğin de alçak gönüllülüğünde o atmosferin katkısı olduğunu düşünüyorum.

Bizim neslin devletle arası pek hoş olmamıştır. Sonradan devlet milletine karşı bakışını revize etse de. Bu "teklif", teklifli ya da teklifsiz, kabul görse de Akif Emre hep mesafeli ve ilkesel olarak, "uyarıcı" tarafta kalmayı, tercih etmiştir. Akif Emre, ilim ve kitap ehlinin devlet görevi almasını, kitlesel halde aydınların devlet bürokrasine devşirilmesini doğru bulmuyor, İslami hareketin bu süreçte muhafazakarlaşacağı ve uyarıcı, üretici yeteneğini kaybedeceği endişesini taşıyordu.

2016 Ağustos ayında birlikte hac yolculuğunda idik, bu onunla yapacağımız son yolculukmuş meğer. Ben, Âdem Girgin ve Akif Emre abi birlikte Altınoluğa doğru oturduk. Çok konuşmadık, zaten bilenler bilir, bazen sessizlik daha iyi bir iletişim dilidir. Kâbe'ye baktık, Kâbe bize baktı... "Mekke'de hiç fotoğraf çekmedim" dedi, "Kâbe üzerine, hac yolculuğu üzerine yazılmış çok yazı, kitap da yoktur" dedi, "belki, belki de değil muhakkak burası yaşanılacak bir yer, insanın kendi kendisiyle, Rabbiyle konuştuğu bir yer; yazmak başkalarıyla paylaşmaktır" dedi.

Son olarak bir özet yapmam gerekirse. Akif Emre her daim kıyamda bir Müslüman aydın, hikmet sahibi bir yazardı.

Ömrünü yayın faaliyetleri içinde, Müslüman bir aydın rikkatiyle, bir ayağı Anadolu da diğer ayağı ümmet coğrafyasını da her daim kıyamda bir aydın olarak tamamladı. İnsan yaşadığı gibi ölümler derler. Nitekim o da son durağı olan Haberiyyat isimli kurucu ortağı da olduğu haber sitesinin ofisinde masası başında ruhunu teslim etti. Allah rahmet eylesin.